

generelle emner som biometri, vekstsvik, flerlingsvangerskap, kromosomavvik og ikke-immun hydrops foetalis.

Invasive prosedyrer som amniocentese, kordocentese og fosterterapi vies stor oppmerksomhet. Undersøkelse av foster-vann, ekstraembryonalt-, embryonalt- eller føtalt vev, og molekylærgenetisk diagnostikk blir omtalt. Undersøkelse av placenta og cervix samt dopplerultralud avslutter kapitlet om svangerskapet. Forfatterne inkluderer et avsnitt om ultralyd i puerperiet og om nyrer og andre abdominale organer.

Ultralyd i gynekologien omhandler normal anatomi, patologi av uterus, endometriet og adnekser, ultralyd i reproduksjonsmedisin og dopplerundersøkelser. Avslutningsvis drøftes ny teknologi som tredimensjonal ultralyd.

Boken er satt sammen av kjente tyskspråklige forfattere. Selv om boken omhandler mange emner, klarer den på de fleste områder å holde et høyt kvalitativt og informativt nivå. Litteratur til de enkelte kapitlene er stort sett rikelig og balansert. Overdreven henvisning til sekundærlitteratur eller egen litteratur forekommer lite.

Ultraschall in Gynäkologie und Geburtshilfe henvender seg i utgangspunkt til det tyskspråklige Europa. Jeg anbefaler imidlertid læreboken til alle norske gynekologer som utdanner seg i eller arbeider med ultralyddiagnostikk.

Harm-Gerd Karl Blaas

Nasjonalt senter for fostermedisin
Kvinneklinikken
St. Olavs Hospital

Utfordrende om sykdom og helse

Monsen NK

Den gode sirkel

En filosofi om kjærlighet og helse. 327 s.

Bergen: Fagbokforlaget, 2002. Pris NOK 298
ISBN 87-7674-906-2

Kan måten vi tenker om oss selv på, om våre nærmeste, om våre sykdommer og plager være bestemmende for i hvilken grad vi oppnår et godt liv uavhengig av det som skjer i kroppen? Er det tanker og tankemåter som den

lidende kan bruke til å minske sin lidelse? Filosofen Nina Karin Monsen mener det, og redegjør for det på en engasjert, dyptgående og reflektert måte i denne boken som møter leseren på to nivåer: det personlige og det samfunnsmessige. Hovedfokus er på det personlige, hvor forfatteren prøver å stimulere leseren til en dyptgående refleksjon over egen verdighet, egne verdier og

mål, eget forhold til svakhet og sykdom, egen moral, evne til å føle håp, evne til å utvikle og dele sin kjærlighet, evne til å ta vare på sine viktigste relasjoner, osv.

Tanken er at for å kunne hjelpe seg selv (og andre), må man forstå sin egen livsverden og ta sin kjærlighetsevne bedre i bruk. I siste kapittel kommer derfor en relativt detaljert instruksjon i hvordan den enkelte kan utvikle sin egen livskvalitet gjennom å arbeide med egen «indre kvalitetsverden» og «ideer å bli glad i». Mye av tankegangen kunne oversettes til kognitiv og/eller psykodynamisk psykoterapispråk. Men bokens styrke ligger nettopp i at hun ikke uttrykker seg i et medisinsk-faglig språk, og kommer derved nærmere enkeltmenneskets opplevelse og tenkemåte.

Bokens samfunnsmessige perspektiv er på betydningen av enkeltmenneskets egne valg og ansvar for egen tenkning og atferd, og fremfører en viktig kritikk av deler av sosial- og helsepolitikken verdier og normer for dens mangel på utfordringer til den enkelte. For mange får en «byrdeidentitet» som hindrer bruk av egne ressurser, mener forfatteren. Hun diskuterer også kritisk begreper som «mestring» og «sense of coherence». Det hadde vært en fordel med et tidlig

avsnitt hvor forskjellen på begrepene person, personlig, individ, personlighet og ego og liknende var blitt presisert.

Boken kan leses av pasienter og helsepersonell med samme gode utbytte – gitt at man vil utfordres på egne tanker som har med sykdom, helse, verdighet, kjærlighet, håp og livskvalitet å gjøre.

Per Vaglum

Institutt for medisinske atferdsfag
Universitetet i Oslo

En milepæl i schizofrenibehandlingen

Hogarty GE

Personal therapy for schizophrenia and related disorders

A guide to individualized treatment. 338 s, tab, ill. London: The Guilford Press, 2002.

Pris GBP 28,95

ISBN 1-57230-782-x

Behandlingen av schizofreni og beslektede psykoser har gjennomgått en rivende utvikling de siste 10–15 årene som et resultat av en økende integrert forståelse av sykdommen. Gerard E. Hogarty og medarbeidere utviklet «personal therapy» på 1980-tallet. De satte sammen denne terapien ut fra kjente elementer innen psykofarmakologi, psykose-psykoterapi og psykososialt arbeid. Kravet var hele tiden at behandlingen skulle ha dokumentert effekt. Terapien er således den første

kunnskapsbaserte psykoterapi for schizofreni og beslektede psykoser som har vist overlegne resultater når det gjelder personlig og sosial tilpasning.

Resultatene av forskningen på denne type terapi ble presentert i 1997, og ble omtalt i Tidsskriftet i fjor (1). Boken er derfor etterlenget når man vil forsøke å innføre dette i den kliniske hverdag.

Individualisering er et viktig stikkord i moderne psykosebehandling, og i bokens forord understrekes det at ingen praktisk klinisk «guide» kan møte alle de unike behovene hos hver enkelt pasient. Terapien presenteres som en strukturering av behandlingsteknikker slik at man i størst mulig grad gir den enkelte med sin spesielle utforming av sykdommen rett behandling til rett tid. De tre fasene; «basic», «intermediate» og «advanced» gjennomgås.

Boken beskriver godt hvordan pasienten kan avansere til en mer krevende fase når visse kriterier blant annet for symptomhåndtering og fungering er oppfylt. Fasenes lengde er derfor avhengig av pasienten og ikke av på forhånd fastsatte intervaller. Et tema som ofte tas opp, er at pasienten ikke skal overbelastes med for tidlige og for ambisiøse rehabiliteringstiltak. Her har norsk psykiatri mye å lære av Hogarty. Hans gjennomgående vektlegging av arbeidet med varseltegn ved tilbakefall er noe av det beste og mest klinisk relevante jeg har lest. Denne terapien gir økende kjennskap til egne signaler, affektive «cues», og pasienten får dermed større mulighet til selv å sette inn ulike tiltak og strategier for mestring. Hogarty har lagt til et vedlegg om statistikk slik at vi klinikere bedre skal kunne forstå hans argumenter når han beskriver egen og andres forskning.

Beskrivelsen av anti-psykotisk medisinering er fyldig og instruktiv. Psykiatere vil ha stor nytte av dette, og mange steder er teksten eksemplarisk i sin kopling av klinisk erfaring og formidling av forskningsresultater.

Boken er også egnet for psykologer, psykiatriske sykepleiere og sosionomer som arbeider med denne pasientgruppen. En del av teksten er tung å lese, og den er ingen lettvent kokebok til bedre klinisk praksis. Den er imidlertid et enestående verktøy i det lange og møysommelige arbeidet det er å forbedre behandlingen vi gir.

Hermed er dette banebrytende verk anbefalt til selvstudium og organisert undervisning.

Reidar Kjær

Oslo

Litteratur

1. Friis S, Larsen TK. Har individuell psykoterapi noen plass i behandlingen av schizofreni? Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 2210–2.